

TRƯỜNG THPT ĐỖ ĐĂNG TUYẾN.
Giáo viên thực hiện: Nguyễn Thị Nguyệt
Tiết PPCT: 5

CHƯƠNG 2. TRÁI ĐẤT

Bài 4: SỰ HÌNH THÀNH TRÁI ĐẤT, VỎ TRÁI ĐẤT VÀ VẬT LIỆU CẤU TẠO VỎ TRÁI ĐẤT

(Thời lượng thực hiện: 01 tiết)

I. MỤC TIÊU BÀI HỌC

1. Kiến thức:

- Trình bày được nguồn gốc hình thành Trái Đất.
- Trình bày được đặc điểm của vỏ Trái Đất (phân biệt vỏ lục địa và vỏ đại dương).
- Trình bày được các vật liệu cấu tạo vỏ Trái Đất (khoáng vật, các loại đá).
- Phân biệt khoáng vật và đá, các nhóm đá theo nguồn gốc.

2. Về năng lực

* **Năng lực chung:** Giao tiếp và hợp tác (qua hoạt động nhóm, trò chơi), tự chủ tự học (nghiên cứu tài liệu, sử dụng AI để tìm hiểu kiến thức).

* **Năng lực đặc thù:**

- Nhận thức khoa học địa lí: Giải thích được quá trình hình thành Trái Đất từ đám mây bụi và khí.
- Tìm hiểu địa lí: Đọc và phân tích được Sơ đồ cấu tạo vỏ Trái Đất (Hình 4) để so sánh vỏ lục địa và vỏ đại dương.

3. Phẩm chất:

- *Chăm chỉ:* Tích cực học tập, tìm kiếm thông tin, hứng thú tìm hiểu về quá trình hình thành, cấu tạo của Trái Đất.
- *Trách nhiệm:* Có ý thức trong thực hiện các nhiệm vụ học tập được giao, hoàn thành nhiệm vụ học tập.

TÍCH HỢP: Phát triển năng lực số cốt lõi:

- 1.1.NC1a (Thu thập thông tin): HS xem video 3D về cấu trúc Trái Đất.

II. THIẾT BỊ DẠY HỌC VÀ HỌC LIỆU

1. Giáo viên

- Tranh ảnh, hình vẽ, sơ đồ, video 3D về cấu trúc Trái Đất (có thể sử dụng nền tảng YouTube, NASA Visualization Studio).
- Công cụ số: Google Earth, ứng dụng mô phỏng cấu trúc Trái Đất (ví dụ: Earth Viewer).

2. Học sinh

- Thiết bị số: Máy tính/điện thoại thông minh có kết nối internet.
- Ứng dụng hỗ trợ: YouTube, Google Docs, Padlet.

III. TIẾN TRÌNH DẠY HỌC

1. Hoạt động 1: Mở đầu

a) Mục tiêu

- Giúp cho học sinh tái hiện lại kiến thức đã được học ở THCS về cấu trúc của Trái Đất, thuyết kiến tạo mảng.
- Rèn luyện kỹ năng khai thác tranh ảnh.

b) Nội dung

- Trò chơi “**Đi tìm sự tan vỡ của PANGEA**”
- Hình thức: Nhóm
- Phương tiện: máy tính, máy chiếu.
- Các mảnh cắt rời của hình ảnh thể hiện sự tách vỡ của siêu lục địa PANGEA.

c) Sản phẩm

- Hình ghép các quá trình tách vỡ của PANGEA theo trình tự thời gian:

- 250 triệu năm
- 200 triệu năm
- Năm 145 triệu năm
- 65 triệu năm
- Hiện tại

d) Tổ chức thực hiện

Bước 1: Chuyển giao nhiệm vụ: GV nhắc sơ lược về siêu lục địa PANGEA hoặc có thể đặt câu hỏi (Em biết gì về siêu lục địa PANGEA để bắt đầu nhiệm vụ). HS hình thành nhóm 5 thành viên, GV phát cho mỗi nhóm 1 bộ 5 hình ảnh sơ đồ quá trình tách vỡ của siêu lục địa PANGEA để các nhóm ghép sắp xếp các hình theo trình tự thời gian yêu cầu.

Bước 2: Thực hiện nhiệm vụ: Các nhóm ghép thứ tự ảnh trong thời gian 1 phút. Sử dụng giấy A4 và băng keo 2 mặt để dán hình ảnh vào giấy A4, ghi trình tự thời gian bên dưới ảnh ghép.

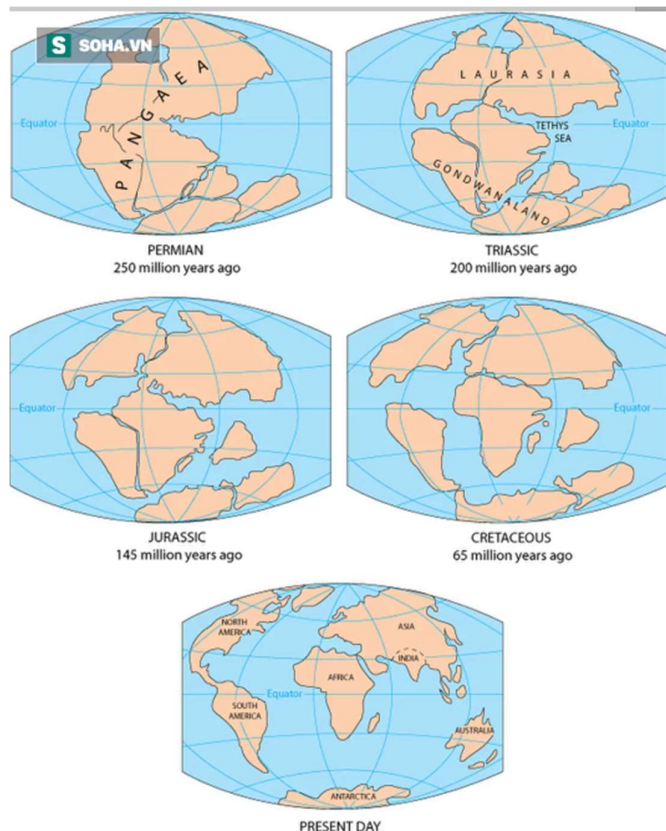
Bước 3: Báo cáo, thảo luận: Các nhóm di chuyển sản phẩm để kiểm tra chéo, GV trình chiếu kết quả

Bước 4: Kết luận, nhận định: GV đánh giá kết quả, dẫn dắt vào bài.

2. Hoạt động 2: Hình thành kiến thức mới

2.1. Hoạt động tìm hiểu nguồn gốc hình thành Trái Đất

a) Mục tiêu

- Trình bày được nguồn gốc hình thành Trái Đất.

b) Nội dung

- Học sinh xem đoạn video, kết hợp kiến thức SGK để trả lời câu hỏi, rút ra kết luận về nguồn gốc hình thành Trái Đất.

<https://www.youtube.com/watch?v=PzTjbZh2kDA>

https://www.youtube.com/watch?v=PTGxJyEA_C4

c) Sản phẩm

- Mặt Trời khi hình thành di chuyển trong dải Ngân Hà giữa các đám mây bụi và khí.
- Do lực hấp dẫn của bản thân, các đám khí và bụi chuyển động quanh MT theo quỹ đạo elip dần ngưng tụ thành các hành tinh, trong đó có Trái Đất của chúng ta.
- Trái Đất được phân thành nhiều lớp từ thời kỳ hoàn thiện đầu tiên do sự tăng nhiệt làm nóng chảy các vật chất ở bên trong.

d) Tổ chức thực hiện

Bước 1: Chuyển giao nhiệm vụ: GV trình chiếu đoạn video, HS quan sát và trả lời các câu hỏi:

- + Trái Đất hình thành từ khi nào và như thế nào?
- + Hệ Mặt Trời gồm có những hành tinh nào?

Bước 2: Thực hiện nhiệm vụ: HS theo dõi đoạn video, ghi chú nội dung trả lời cho các câu hỏi.

Bước 3: Báo cáo, thảo luận: GV gọi xoay vòng học sinh trả lời và nhận xét câu trả lời của bạn.

Bước 4: Kết luận, nhận định: GV nhận xét, đánh giá, tổng hợp kiến thức.

2.2. Hoạt động tìm hiểu đặc điểm của vỏ Trái Đất

a) Mục tiêu

- Trình bày được đặc điểm của vỏ Trái Đất, các vật liệu cấu tạo của vỏ Trái Đất.
- Vẽ sơ đồ cấu trúc lớp vỏ Trái Đất.

- Phát triển năng lực số:

+ **1.1.NC1a (Thu thập thông tin):** Học sinh xem video 3D về cấu trúc Trái Đất và khai thác thông tin từ các nguồn số để hoàn thành phiếu học tập.

b) Nội dung

- Quan sát video 3D về cấu trúc Trái Đất, kết hợp kiến thức SGK để hoàn thành phiếu học tập số.

c) Sản phẩm

- Phiếu học tập số hoàn thiện (dạng bảng so sánh vỏ lục địa và vỏ đại dương, đặc điểm các loại đá).

Cấu trúc của vỏ Trái Đất	Vỏ lục địa	Vỏ đại dương
Độ dày	70 km	5 km

Thành phần	Lớp đá ba-dan, đá granite và đá trầm tích	Lớp trầm tích và lớp đá ba-dan
Vật liệu cấu tạo	Thành phần	Đặc điểm
Đá mac-ma	Đá granit, đá ba-dan, ...	Hình thành từ khối mac-ma nóng chảy dưới lòng đất trào lên bị nguội và rắn lại
Đá trầm tích	Đá vôi, đá phiến sét,...	Hình thành ở miền đất trũng, do sự lắng tụ và nén chặt của các vật liệu phá hủy từ các loại đá khác nhau.
Đá biến chất	Đá gơnai, đá hoa,...	Hình thành từ mac-ma và trầm tích bị thay đổi tính chất chịu tác động của nhiệt độ và sức nén.

- Sơ đồ cấu trúc vỏ Trái Đất (vẽ tay hoặc thiết kế số).

d) Tổ chức thực hiện

Bước 1: Chuyển giao nhiệm vụ

- GV chia lớp thành 6 nhóm, mỗi nhóm nhận 1 phiếu học tập số (chia sẻ qua Google Docs hoặc Padlet).

- GV trình chiếu video 3D về cấu trúc Trái Đất (ví dụ: "Earth's Layers in 3D" trên YouTube) và yêu cầu HS quan sát kĩ.

- Yêu cầu về năng lực số:

+ **1.1.NC1a:** HS cần thu thập thông tin từ video 3D và các nguồn số khác (SGK điện tử, website khoa học) để hoàn thành phiếu học tập.

Bước 2: Thực hiện nhiệm vụ: HS làm việc nhóm:

Xem video 3D, ghi chú thông tin về độ dày, thành phần của vỏ lục địa và vỏ đại dương. (1.1.NC1a)

Truy cập các nguồn số bổ sung (ví dụ: trang web của NASA, National Geographic) để tìm hiểu về đặc điểm các loại đá mac-ma, trầm tích, biến chất.

Hoàn thành phiếu học tập số trên Google Docs/Padlet.

Vẽ sơ đồ cấu trúc vỏ Trái Đất (có thể vẽ tay hoặc thiết kế bằng công cụ số như Canva, Paint).

Bước 3: Báo cáo, thảo luận

- Đại diện các nhóm trình bày phiếu học tập số trên máy chiếu (chia sẻ màn hình).

- Các nhóm khác nhận xét, bổ sung thông tin.

- GV điều phối thảo luận, giải đáp thắc mắc và nhấn mạnh các điểm quan trọng từ video 3D.

Bước 4: Kết luận, nhận định

- GV tổng hợp kiến thức, chiếu lại các hình ảnh then chốt từ video 3D để củng cố.
- GV đánh giá quá trình làm việc nhóm và khả năng thu thập, xử lý thông tin số của HS.
- Nhấn mạnh tầm quan trọng của việc sử dụng công nghệ 3D và nguồn số trong học tập địa lí hiện đại.

3. Hoạt động 3: Luyện tập

a) Mục tiêu

- Củng cố nội dung bài học.

b) Nội dung

HS xem đoạn phim giải thích về sự hình thành dãy Himalaya, trả lời các câu hỏi sau:

<https://www.youtube.com/watch?v=PDrMH7RwupQ>

- Cách tiếp xúc của 2 mảng trong video.
- Tên của 2 mảng.
- Hệ quả.
- Hiện nay, vận động này còn diễn ra không?
- **Hãy cho biết Việt Nam thuộc mảng kiến tạo nào?**

c) Sản phẩm

Câu trả lời của HS

d) Tổ chức thực hiện

Bước 1: Chuyển giao nhiệm vụ: GV cho HS xem đoạn video và câu hỏi đính kèm.

Bước 2: Thực hiện nhiệm vụ: HS xem video và trả lời câu hỏi.

Bước 3: Báo cáo, thảo luận: GV gọi HS đứng lên trả lời nhanh các câu hỏi, các HS khác góp ý, bổ sung.

Bước 4: Kết luận: GV nhận xét khả năng tiếp thu kiến thức của học sinh.

4. Hoạt động 4: Vận dụng

a) Mục tiêu

- Vận dụng kiến thức liên hệ thực tiễn với Việt Nam.

b) Nội dung: Nhiệm vụ: Học sinh về nhà trả lời câu hỏi phần **VẬN DỤNG** trang 16 SGK – **Hãy tìm hiểu về nguồn gốc hình thành và vùng phân bố của đá vôi ở Việt Nam.**

c) Sản phẩm: Câu trả lời của học sinh.

d) Tổ chức thực hiện

Bước 1: Chuyển giao nhiệm vụ: GV giao nhiệm vụ, đưa link tham khảo cho học sinh.

<https://www.youtube.com/watch?v=6EGOWQKWjYM&t=2s>

Bước 2: Thực hiện nhiệm vụ: HS về nhà thực hiện nhiệm vụ theo yêu cầu.

Bước 3: Báo cáo, thảo luận: HS trình bày ở tiết học sau.

Bước 4: Kết luận, nhận định: GV kết luận vấn đề

IV. HƯỚNG DẪN VỀ NHÀ

- Học bài cũ, trả lời câu hỏi SGK.
- Hoàn thành câu hỏi phần vận dụng.
- Chuẩn bị bài mới. Bài 5: Hệ quả địa lí các chuyển động của trái đất.